

РЕЦЕНЗИИ

НОВІ ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ ФІЛОСОФІЇ ДРАГОМАНІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(Worldview explications of modernism and postmodernism:
Scientific monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 2023. 310 p.)

Світлана Сторожук

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри української філософії та культури
філософського факультету Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
svitlanastorozuk@gmail.com
ORCID 0000-0002-7947-6268

DOI: [https://doi.org/10.34017/1313-9703-2023-1\(21\)-2\(22\)-121-123](https://doi.org/10.34017/1313-9703-2023-1(21)-2(22)-121-123)

Кафедра філософії Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова вперше в історії може внести до свого літопису особливу подію. Йдеться про видання зарубіжної колективної монографії "Світоглядні експлікації модерну та постмодерну", яка вийшла друком за сприяння громадської організації "Центр українсько-європейського наукового співробітництва" у видавництві "Балтія" у столиці Латвії – місті Ризі, отже, в країні, яка належить до Європейського Союзу.

Поряд з доктором наук, професором, академіком Романсом Дьяконсом, Президентом Університету прикладних наук Вищої школи менеджменту інформаційних систем (ISMA) у латвійській столиці, а також директором ННІФОР УДУ імені Михайла Драгоманова, основну роль у появі цього видання зіграли завідувачка кафедри філософії Драгоманівського університету Наталія Мозгова і доцентка цієї ж кафедри Катерина Гончаренко. До щойно згаданої наукової спільноти належить також лівова частка авторського колективу монографії: викладачі й аспіранти. До них долучилися представники, а в переважній більшості – представниці низки університетів України. Це Національний технічний університет "Дніпровська політехніка" (м. Дніпро), Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк), Харківська державна академія культури (м. Харків), Національна музична академія України імені П. І. Чайковського та Національний університет "Києво-Могилянська академія" (м. Київ).

Монографія складається з шістнадцяти тематичних розділів (секцій), кожна з яких являє собою наукову статтю, що висвітлює один з аспектів заявленої теми. Дві з них написані англійською мовою, решта – українською. Варто відзначити, що кожна секція монографії так чи інакше розкриває світоглядні особливості модерну та постмодерну і в їх взаємодії, і в різних актуальних аспектах.

Вже на основі змісту видання можна зробити висновок, що його складові частини органічно вписуються у певні блоки філософських проблем минулого і сьогодення. До них належать актуальні питання соціальної філософії, філософії культури, філософії науки та епістемології. Важливе місце у колективній монографії посідають питання, пов'язані з філософським осмисленням повномасштабної російсько-української війни, яка триває вже майже два роки, а це, своєю чергою, неможливе як без звернення до історії української філософської думки, так і без спроб аналізу постмодерністських та інших контекстів різноманітних поточних подій в Україні й світі.

Звісно, зміст видання жодним чином не обмежується щойно сказаним. Так, Оксана Баштанюк розкриває парадигмальні засади дослідження та функціонування політичних інститутів у контексті реалізації державної влади, а Роман Волошин представив розвідку про український народ у контексті глобальних геополітичних процесів початку XXI століття. Олена Галицька веде мову про дискурсну формацію науки XXI ст., а Тетяна Глушко – про філософсько-економічний дискурс постмодерної епохи, звернувши особливу увагу на герменевтику смислів соціальної критики. Тарас Миксим'як пише про клікбейтну реальність, поставивши наголос на тому, як соціальні мережі впливають на людину. Богдан Матюшко підготував статтю про реактуалізацію деяких головних ідей Дмитра Донцова після 24 лютого 2022 року. Анні Мельниченко належить праця про незавершене XX століття з огляду на відчужених філософів-бюрократів в умовах тотальної війни. Наталія Мозгова й Катерина Гончаренко виступили співавторками розвідки про культуру діалогу і діалог культур у парадигмі "Захід – Схід" у модерному та постмодерному світоглядному контекстах, а Людмила Облова досліджує метафізику тілесності в метафізичному та постметафізичному мисленні. Перша з англійських праць, включених до колективної монографії, належить Тамарі Розовій і присвячена утопії як формі розуміння майбутнього модерної ери, а друга, подана за сто сторінок далі – Світлані Шумаковій. Дослідниця розкриває постмодерні виміри театральної культури модерну. Про місце свідомості у теоріях пізнання модерну та постмодерну пише Катерина Сабадаш, а Богданові Сковронському належить секція монографії, присвячена проблемі інтеграції наукового та позанукового знання у постнекласичній науці. Олена Тарасенко та Ольга Волосатих висвітлюють світоглядні, змістові, жанрові доміанти, творчі постаті модерного дискурсу української музики 1910-х – 1920-х років, а Юлія Шабанова звертає увагу на метамодерн у світоглядній довізначеності та постмодерну. Завершує колективну монографію праця Максима Яковлева й Олександра Купки про метамодерн, постмодерн і світоглядні орієнтири інформаційного суспільства.

На особливу увагу заслуговує і те, що, поряд з досвідченими у своїй справі докторами й кандидатами наук, професорами й доцентами, що працюють у галузях філософії, політології та мистецтвознавства, до написання колективної монографії долучилися аспіранти філософських спеціальностей УДУ імені Михайла Драгоманова різних років навчання. Навіть тематика і зміст їхніх публікацій можуть дати зрозуміти, що вони свідчать і про справжню успішну і вагому "пробу пера" в тому, що можна назвати великою наукою, і про вміння проводити ґрунтовні наукові дослідження. Майбутні доктори, а особливо, докторки філософії скористалися доволі рідкісною можливістю апробувати окремі результати своїх дисертаційних досліджень саме у такій формі.

Всім, хто долучився до написання колективної монографії, так чи інакше вдалося провести важливу думку, що світоглядні орієнтири модерну та постмодерну перебувають у зв'язках не лише ідейної спадкоємності, але й зворотних впливів. Очевидно, тут не може бути мови про щось на кшталт простих рецидивів минулого у теперішньому, інша річ – і це теж висвітлено – те, що такі світоглядні явища зумовлені кризовими та парадоксальними моментами самого постмодерну. Це впливає щонайменше з різниці соціального та культурного часу, в якому перебувають різні країни й народи сучасного світу. Інше, на чому варто наголосити – це справжні прецеденти постмодерну, які проявилися вже в межах різноманітних світоглядних, передусім культурних, проявів модерну.

Всі автори й авторки колективної монографії цілком дотрималися вимог до її написання, передусім – відмови від російськомовних джерел, особливо видань країни-агресора і її союзника.

З огляду на зростання в Україні ролі англійської мови як засобу міжнародного спілкування, передусім у зв'язку з нагальною необхідністю доносити світові правду про нашу

країну і наш народ, варто видати й англomовні версії тих секцій монографії, які наразі вийшли друком українською. Виграшні моменти цього більш ніж очевидні.

Насамкінець, хочеться привітати весь авторський колектив, особливо авторок ідеї та концепції зарубіжної колективної монографії "Світоглядні експлікації модерну та постмодерну" з її виходом і побажати всім подальших успіхів, а головне – нашої перемоги і миру.

© *Світлана Володимирівна Сторожук*